

ÖREBRO

Minnessanteckningar från Dialogforum 2021-02-11 kl. 17.00-19.00 (digitalt möte)

Närvarande: Jimmy Nordengren, ordförande
Romska företrädare
Sverigefinska företrädare
Teckenspråkiga företrädare
John Johansson
Marlene Jörhag
Karolina Wallström
Martha Wicklund
Mia Aversjö
Susanne Bergström
Markus Eklund
Anna Karlsson
Tommy Aldergrim
Risto Hurskainen
Lovisa Strand
Teckenspråkstolkar

Tekniken funkar?

Tommy Aldergrim gick igenom teknik inför mötet och upplyste om att powerpointen skickats ut i förväg så att var och en kan titta på den under mötet om man så vill.

Inledning och välkomna

Ordföranden för Dialogforum Jimmy Nordengren (C) hälsade alla välkomna till mötet och berättade varför det är viktigt med arbete nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk. I Örebro kommun skriver majoritetspartierna ÖSB, övergripande strategier och budget, där partierna förklarar vad de vill de kommande åren. I ÖSB står det så här om nationella minoriteter och minoritetsspråk: Arbetet med att säkerställa nationella minoriteters rättigheter ska fortsätta. Teckenspråk ska jämnställas med de andra nationella minoriteterna och minoritetsspråken.

Kommunen har ansökt om romskt och teckenspråkigt förvaltningsområde. Örebro kommun fick avslag eftersom det inte går att inrätta romskt eller teckenspråkigt förvaltningsområde.

- Men vi belyste ojämlikheter i lagstiftningen mellan de olika nationella minoriteterna, fortsatte Jimmy Nordengren. KSU, kommunstyrelsens utskott för hållbar utveckling, har tagit beslut att utveckla arbetet med Nationella minoriteter.
- Under 2019 plockade Dialogforum fram olika mål, bland annat inom förskola och äldreomsorg. Dessa mål har förts vidare till verksamheterna och kommunen arbetar för att få det att fungera bra, fortsatte Jimmy Nordengren.
- Det är viktigt att arbeta med nationella minoriteter och minoritetsspråk eftersom språk, kulturarv och identitet är viktiga att bevara. Nationella minoriteter är en del av den svenska historien. Sverige har en historia av att vilja radera språk – och det får aldrig ske igen, avslutade Jimmy Nordengren.

Oppositionspolitikerna gavs tillfälle att kommentera.

Kommunalrådet Karolina Wallström (L) sade att minoritetsgrupperna hör till Örebro.

- Från vaggan till graven ska det finnas ett självständigt liv för dem som för alla andra grupper, menade hon. Det kan finnas andra minoritetsgrupper i Örebro. De nationella minoritetsgrupperna som är företrädare i Dialogforum är ännu viktigare, eftersom ju fler man är desto större är behoven. Olika partier har olika vägar till målet och det innebär olika prioriteringar i budgetskrivningarna. Men vi kan tillföra saker genom att medverka i detta Dialogforum, avslutade Karolina Wallström.

Oppositionsrådet Martha Wicklund (V) sade att det är viktigt med Dialogforum och minoriteterna.

- Dialogforum ger en värdefull insikt i vad grupperna behöver, sade hon. Vi kan utveckla Örebro kommun att bli den absolut bästa kommunen för minoritetsgrupper. Vi har gått framåt, kanske inte så snabbt som vi önskade, men vi gör det på ett sätt som består. Vi ändrar våra policyn och skapar en välkomnande kommun. Därför är det ett stort privilegium att vara med i Dialogforum, avslutade Martha Wicklund.

Romsk företrädare kommenterade att på papperet ser det ut att ha åstadkommit mycket, men i verkligheten har kommunen gjort lite, bland annat när det gäller språk och kulturarv att bevara. Jimmy Nordengren och Marlene Jörhag inbjöds av företrädaren att delta i den romska gruppens diskussion i kvällens Dialogforum.

Kommunalrådet Marlene Jörhag (KD) sade att Dialogforum ger en chans att utbyta erfarenheter och lära av varandra.

- Vi som politiker blir uppmärksammade på vad som behöver förbättras. Det är roligt att höra när saker är bra också. Det har redan skett en utveckling när det gäller nationella minoriteter. Ikväll träffar jag den teckenspråkiga gruppen men vill gärna höra vad ni vill uppmärksamma mig på i de andra grupperna, sade Marlene Jörhag.

Information

Lovisa Strand informerade och inledde med att ge en uppdatering var Örebro kommun befinner sig nu.

- Målen från 2019 har kommunen förankrat under 2020 i olika verksamheter. Pandemin har stoppat upp förankringsarbetet i verksamheter som går på knäna, men målen är högst levande. Vi är försenade med riktlinjer, vilket också är pandemirelaterat. Vi informerar på

kommundirektörsberedningen om hur vi arbetar och tar också frågor till KSU, så att vi hela tiden håller detta levande, sade Lovisa Strand.

Demokratin fyller 100 år i år. I vecka 21 blir firande kring detta i någon form. Länsstyrelsen håller i detta. De inrättar en arbetsgrupp och där ska nationella minoriteter vara en del av demokrativeckan.

Länsstyrelsen håller i "Romska förebilder" som planerar genomföras i vår. Det ska bildas en arbetsgrupp.

Angående utvärderingarna efter varje Dialogforum: det är inte många som svarar på frågorna som skickas ut. Ska vi göra utvärderingen en gång per år i november/december eller ha ett extra litet utvärderingsmöte? Fundera så kan vi bestämma detta i nästa Dialogforum.

Inför bikuporna: respektive språkgrupp instruerades att ta anteckningar, förbereda en redovisning till sista halvtimmen och fundera på tema till nästa Dialogforum.

Grupperna fördjupade sig i följande diskussionsämnen i bikuporna ikväll:

Romer – studiehjälp. Inbjuden: Mia Aversjö, verksamhetschef grundskola
Sverigefinnar – gode män. Inbjudna: Susanne Bergström och Anna Karlsson, Överförmyndarkansliet
Teckenspråkiga – förskola. Inbjudna: Markus Eklund, verksamhetsutvecklare Barn och utbildning och kommunalrådet Marlene Jörhag.

Företrädare för nationella minoriteter, politiker och tjänstepersoner fördelades på tre bikupor i Teams.

Återsamling kl. 18.35. Ingen av grupperna hade hunnit med att diskutera ämne för nästa Dialogforum.

Sverigefinska gruppens bikupa om gode män:

Överförmyndarkansliets personal berättade om kansliets organisation, rekrytering och arbete. En person kan ha ansökt om god man genom tingsrätten, kansliet tar in intyg och bedömer om det är aktuellt med godmanskap. Därefter rekryterar Överförmyndarkansliet god man och tingsrätten beslutar om god man. Kansliet jobbar också utåtriktat för att fånga in nya gode män. När en person anmält intresse att bli god man görs en bakgrundskontroll kring personen hos Polismyndigheten och Kronofogden. Personen måste klara av en webbutbildning kring godemanskap. Utbildningen till god man är på svenska. Man behöver ha de språkkunskaperna för att kunna stödja sin huvudman i detta komplicerade samhälle av idag, annars kommer man ingenstans med myndigheterna. Kansliet har goda erfarenheter av gode män med finsk bakgrund. Huvudmannen har ofta behov av ett annat språk än svenska. Teckenspråk, arabiska, somaliska är de språk där kansliet ser de riktigt stora behoven.

Den sverigefinska gruppen menade att den genom sina kontakter ser ett behov av finskspråkiga gode män inom en snar framtid, behov som ännu inte kommit till Överförmyndarkansliets kännedom. Kansliet sade att det är utmärkt att tjänstepersoner kan vara förberedda angående kommande anmälningar från personer med finsk bakgrund. Risto Hurskainen kommer att vara Överförmyndarkansliet behjälplig i framtagandet av informationsmaterial om gode män på finska och

den sverigefinska gruppen hjälper till att sprida information i sitt kontaktnät så att fler gode män som kan både finska och svenska kan rekryteras.

Romernas bikupa om studiehjälp:

Gruppen samtalade om problematiken att få romska barn till skolan. Föräldrarnas roll diskuterades och personer utsågs att undersöka frågan närmare. Vikten av statistik betonades, för att få fram ett konkret underlag kring romska barns skolfrånvaro.

Gruppen menade att kommunen behöver se över tillgången på romska studiehandledare, så att de finns till hands i skolan. Ytterligare en möjlighet är att använda partnerskapet och få med föräldrarna att arbeta för en lösning. Lovisa Strand och Mia Aversjö tar frågan vidare inom kommunen för att hitta lösningar.

Teckenspråkigas bikupa om förskola:

Förskola för teckenspråkiga barn diskuterades. Gruppen har haft ett par möten inför detta Dialogforum. Nyligen kom en sammanställning om teckenspråk i förskolan i Örebro kommun. I bikupan gick deltagarna igenom den tillsammans och Marlene Jörhag beskrev vad kommunen gör inom förskolan, vilka grupper man har och hur man jobbar framåt.

Teckenspråkiga gruppen uttryckte glädje över att få möjlighet att påverka och diskutera frågorna. Gruppen kommer att redan på tisdag nästa vecka ha ett möte för att fortsätta diskussionen.

Tommy Aldergrim och Markus Eklund fortsätter att arbeta med frågan och fler möten är inbokade med gruppen.

Förslag på tema till nästa Dialogforum och avslutning

Tommy Aldergrim uppmanade grupperna att inför nästa Dialogforum komma in med förslag på teman som ska diskuteras under den första gemensamma halvtimmen.

Som avslutande kommentar kring överförmyndarverksamheten menade en mötesdeltagare att Örebro kommun har identifierat en stor utmaning inom förvaltarskapet och att det därför har skapats en förvaltarenhet. Det framkom information om att 3-4 förvaltare kommer att arbeta inom enheten på heltid. Anledningen till att kommunen har startat upp en egen enhet är att det inte kommer in intresseanmälningar från frivilliga att bli förvaltare i den utsträckning som det skulle behövas.

Tommy Aldergrim tackade för att deltagarna var med idag och uppmanade dem att höra av sig om det finns frågor.

Muistiinpanoja Dialogifoorumin kokouksesta 11.2.2021 klo 17-19 (digitaalinen kokous)

Läsnäolijat: Jimmy Nordengren, puheenjohtaja
Romanien edustajat
Ruotsinsuomalaisten edustajat
Viittomakielisten edustajat
John Johansson
Marlene Jörhag
Karolina Wallström
Martha Wicklund
Mia Aversjö
Susanne Bergström
Markus Eklund
Anna Karlsson
Tommy Aldergrim
Risto Hurskainen
Lovisa Strand
Viittomakielen tulkit

Toimiiko tekniikka?

Tommy Aldergrim selitti tekniikan toiminnan ennen kokouksen alkamista ja lisäsi, että PowerPoint-tiedosto on lähetetty osallistujille etukäteen, jotta kukin voisi käyttää sitä halutessaan kokouksen aikana.

Aloitus ja tervetuloivotus

Dialogifoorumin puheenjohtaja Jimmy Nordengren (C) toivotti kaikki tervetulleiksi kokoukseen ja kertoi, miksi kansallisten vähemmistöjen ja kansallisten vähemmistökielten kanssa tehtävä työ oli tärkeää. Örebron kunnassa enemmistöpuolueet laativat ÖSB:n (övergripande strategier och budget, yleiset strategiat ja budjetti), jossa puolueet tuovat esiin, mitä ne haluavat aikaansaada tulevina vuosina. ÖSB:ssä kirjoitetaan seuraavalla tavalla kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä: Työn kansallisten vähemmistöjen oikeuksien turvaamiseksi tulee jatkua. Viittomakieli tulee laskea tasavertaiseksi muiden kansallisen vähemmistöjen ja vähemmistökielten kanssa.

Kunta on hakenut pääsyä romanin kielen ja viittomakielen hallintoalueeksi. Örebron kunnan hakemus hylättiin, koska romanin kielen ja viittomakielen hallintoaluetta ei voida perustaa.

– Toimme kuitenkin esiin lainsäädännössä esiintyviä eri kansallisten vähemmistöjen välisiä eriarvoisuuksia, jatkoi Jimmy Nordengren. Kunnanhallituksen kestävä kehityksen valiokunta, KSU, on tehnyt päätöksen kehittää kansallisia vähemmistöjä koskevaa työtä.

– Dialogifoorumi esitti vuonna 2019 eri tavoitteita, jotka koskivat muun muassa esikoulua ja vanhustenhuoltoa. Nämä tavoitteet on viety eri toimintojen käsiteltäväksi, ja kunta toimii tämän toiminnan edistämiseksi, jatkoi Jimmy Nordengren.

– On tärkeää työskennellä kansallisten vähemmistöjen ja vähemmistökielten edistämiseksi, koska kielen, kulttuuriperinnön ja identiteetin säilyttäminen on tärkeää. Kansalliset vähemmistöt ovat osa

Ruotsin historiaa. Ruotsilla on historia, jossa kieliä on haluttu hävittää – eikä näin saa enää koskaan tapahtua, päätti Jimmy Nordengren puheensa.

Oppositio poliitikoille annettiin mahdollisuus kommentteihin.

Kunnanneuvos Karolina Wallström (L) sanoi vähemmistöryhmien kuuluvan Örebrohun.

– Kehdosta hautaan tulee vallita itsenäinen elämä niille, jotka kuuluvat kaikkiin muihin ryhmiin, hän selitti. Örebrossa voi olla myös muita vähemmistöryhmiä. Dialogifoorumissa edustettuina olevat kansalliset vähemmistöryhmät ovat vielä tärkeämpiä, koska mitä enemmän heitä on, sitä suuremmat ovat tarpeet. Eri puolueilla on eri tavat saavuttaa tavoitteet, ja tämä merkitsee eri priorisointeja budjettisuunnitelmissa. Voimme kuitenkin tuoda keskusteluun uusia ideoita osallistumalla tähän Dialogifoorumiin, päätti Karolina Wallström puheensa.

Opposition kunnanneuvos Martha Wicklund (V) sanoi, että Dialogifoorumin ja vähemmistöjen rooli on tärkeä.

– Dialogifoorumi tuottaa arvokasta tietoa siitä, mitä nämä ryhmät tarvitsevat, hän sanoi. Voimme kehittää Örebron kunnan ehdottoman parhaimmaksi vähemmistöryhmien kunnaksi. Olemme edistyneet työssämme, ehkä emme kuitenkaan niin nopeasti kuin olisimme toivoneet, mutta teemme sen tavalla, joka tekee muutoksista pysyviä. Muutamme periaatteitamme ja luomme tervetulleeksi toivottavan kunnan. Pidän osallistumista Dialogifoorumiin suurena etuoikeutena, päätti Martha Wicklund puheensa.

Romanien edustaja kommentoi asiaa siten, että paperilla hänen mukaansa näyttää siltä, että on aikaansaatu paljon, mutta käytännössä kunta on tehnyt vähän, muun muassa mitä tulee kielen ja kulttuuriperinnön säilyttämiseen. Jimmy Nordengren ja Marlene Jörhag saivat tarjouksen ryhmän edustajalta osallistua romaniryhmän keskusteluun tämäniltaisessa Dialogifoorumissa.

Kunnanneuvos Marlene Jörhag (KD) sanoi Dialogifoorumin tarjoavan tilaisuuden kokemustenvaihtoon ja oppimiseen toisilta.

– Meidän poliitikkojen huomio kiinnitetään siihen, mitä pitää parantaa. On hyvä kuulla myös, että jotkut asiat ovat hyvin. Jo nyt on tapahtunut kehitystä kansallisten vähemmistöjen asioissa. Tapaan tänä iltana viittomakielen ryhmän, mutta haluan mielelläni kuulla, mihin meidän tulee kiinnittää huomio muissa ryhmissä, sanoi Marlene Jörhag.

Tiedote

Lovisa Strand aloitti esittämällä päivityksen siitä, missä vaiheessa Örebron kunnan työ on juuri nyt

– Vuoden 2019 tavoitteet kytkettiin vuonna 2020 eri toimintoihimme. Pandemia on kuitenkin pysäyttänyt kytkemistyön toiminnoissa, jotka työskentelevät kestävykensä rajoilla, mutta tavoitteet ovat siitä huolimatta hyvin esillä. Ohjeistuksemme on myöhässä, mikä sekin johtuu pandemiasta. Tiedotamme kunnanjohtajan valmistelukunnassa työtavoistamme ja viemme kysymyksiä KSU:hun ja pidämme sillä tavalla tämän asian esillä, sanoi Lovisa Strand.

Demokratia täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Sitä tullaan juhlimaan viikolla 21 jollakin tavalla. Lääninhallitus vastaa järjestelyistä. He perustavat työryhmän, ja kansalliset vähemmistöt ovat osa demokratiaviikkoa.

Lääninhallitus järjestää myös tapahtuman ”Romska förebilder” (Romaniesikuvat), joka suunnitellaan toteutettavaksi keväällä. Tätä varten perustetaan työryhmä.

Kutakin dialogifoorumia koskevat arvioinnit: Monikaan ei vastaa lähetettyihin kysymyksiin. Tekisimmekö arvioinnin kerran vuodessa marras-/joulukuussa tai pitäisimmekö ylimääräisen pienehkön arviointikokouksen? Miettikää tätä, niin voimme tehdä päätöksen seuraavassa Dialogifoorumissa.

Mehiläispesät: Kutakin kieliryhmää neuvottiin tekemään muistiinpanoja ja valmistelemaan selvitystä viimeistä puolituntista varten sekä miettimään teemaa seuraavaa Dialogifoorumia varten.

Ryhmän syventyivät tänä iltana seuraaviin keskustelunaiheisiin mehiläispesissä.

Romanit – Opintoapu. Kutsuvieras: Mia Aversjö, peruskoulun toiminnanjohtaja

Ruotsinsuomalaiset – uskotut miehet. Kutsuvieraat: Susanne Bergström ja Anna Karlsson, yliholhoajan kanslia

Viittomakieliset – esikoulu. Kutsuvieraat: Markus Eklund, toiminnankehittäjä, Lapset ja koulutus, sekä kunnanneuvos Marlene Jörhag.

Kansallisten vähemmistöjen edustajat, poliitikot ja virkahenkilöt jaettiin kolmeen mehiläispesään Teamsissä.

Uudelleen kokoontuminen klo 18.35. Mikään ryhmistä ei ollut ehtinyt keskustella seuraavan Dialogifoorumin aiheesta.

Ruotsinsuomalaisen ryhmän kokous uskottuista miehistä mehiläispesässä:

Yliholhoajan kanslian henkilökunta kertoi kanslian organisaatiosta, rekrytoinnista ja työstä. Eräs henkilö on mahdollisesti hakenut uskottua miestä käräjäoikeudessa, kanslia pyytää todistuksen ja arvioi, tarvitaanko uskottua miestä. Sen jälkeen yliholhoajan kanslia hankkii uskotun miehen, ja käräjäoikeus tekee päätöksen hänestä. Kanslia työskentelee myös ulospäin uusien uskottujen miesten hankkimiseksi. Kun joku on ilmoittanut kiinnostuksestaan tähän, hänen taustansa tarkistutetaan Poliisiviranomaisella ja Kruununvoudilla. Henkilön pitää tulla hyväksytyksi myös uskottua miestä koskevassa verkkokoulutuksessa. Uskotun miehen koulutus on ruotsinkielinen. Ehdokkaalla tulee olla riittävä kielitaito voidakseen tukea päämiestään tässä tämänhetkessä, monimutkaisessa yhteiskunnassa, muussa tapauksessa ei mitään ratkaisua saada aikaiseksi virkamiesten kanssa. Kanslialla on hyviä kokemuksia suomalaistaustaisista uskottuista miehistä. Päämies tarvitsee usein apua jollakin toisella kielellä kuin ruotsilla. Viittomakieli, arabia ja somali ovat kieliä, joilla kanslian kohtaama avuntarve on erittäin suuri.

Ruotsinsuomalainen ryhmän mielestä se on yhteyksiensä avulla voinut havaita, että suomenkielisiä uskottuja miehiä tullaan tarvitsemaan lähitulevaisuudessa. Tämä tarve ei ole vielä tullut yliholhoajan kanslian tietoon. Kanslia totesi, että on erinomaista, että virkamiehet voivat valmistautua tätä koskeviin tuleviin ilmoituksiin suomalaistaustaisilta henkilöiltä. Risto Hurskainen tulee auttamaan yliholhoajan kansliaa uskottuja miehiä koskevan informaation laatimisessa suomeksi ja ruotsinsuomalainen ryhmä auttaa tietojen levittämisessä yhteysverkostonsa kautta siten, että kaksikielisiä, suomea ja ruotsia, osaavia uskottuja miehiä voidaan rekrytoida.

Romanien mehiläispesän mielipide opintoavusta:

Ryhmä keskusteli ongelmasta saada romanilapsia käymään koulua. Vanhempien roolista keskusteltiin ja henkilöitä valittiin perehtymään tarkemmin asiaan. Tilastojen merkitystä korostettiin, jotta saataisiin esiin konkreettinen perusta romanilasten poissaololle koulusta.

Ryhmän mielestä kunnan pitää tarkistaa romanikielisten opinto-ohjaajien saatavuus, jotta nämä voisivat olla käytettävissä koulussa. Lisäksi on olemassa mahdollisuus käyttää hyväksi kumppanuutta ja saada vanhemmat työskentelemään ratkaisun löytämiseksi. Lovisa Strand ja Mia Aversjö vievät kysymyksen edelleen kunnan käsiteltäväksi ratkaisujen aikaansaamiseksi.

Viittomakielisten mehiläispesän mielipide esikoulusta:

Keskustelua on käyty esikoulusta viittomakielisille lapsille. Ryhmällä on ollut muutama kokous ennen tätä Dialogifoorumia. Hiljattain on julkaistu yhteenveto viittomakielestä Örebron kunnan esikouluissa. Osanottajat kävivät yhdessä läpi sen mehiläispesässä, ja Marlene Jörhag kuvaili, mitä kunta tekee esikoulua koskevissa kysymyksissä, mitä ryhmiä on olemassa ja miten tulevaisuudessa työskennellään.

Viittomakielen ryhmä ilmaisi ilonsa siitä, että he saavat mahdollisuuden vaikuttaa ja keskustella kysymyksistä. Ryhmä tulee jo ensi viikon tiistaina pitämään kokouksen jatkaakseen keskustelua.

Tommy Aldergrim ja Markus Eklund jatkavat työtään tämän kysymyksen parissa, ja aikoja on jo varattu ryhmän tulevia kokouksia varten.

Ehdotuksia seuraavan Dialogifoorumin aiheiksi ja kokouksen päättäminen

Tommy Aldergrim kehotti ryhmiä jättämään ehdotuksia seuraavan Dialogifoorumin aiheista, joista tullaan keskustelemaan ensimmäisen yhteisen puolituntisen aikana.

Yliholousviranomaisen toimintaa koskevana päätöskomenttina kommentoi eräs kokouksen osanottaja, että Örebron kunta on tunnistanut suuren haasteen edunvalvojuudesta, ja sen vuoksi on luotu edunvalvontayksikkö. Kävi ilmi, että 3–4 kokopäiväistä edunvalvojaa tulee työskentelemään yksikössä. Syynä tähän on, että kunta on ottanut käyttöön oman yksikön ja ettei kiinnostusilmoituksia ole tullut vapaaehtoisilta edunvalvojaksi pääsemiseksi siinä määrin kuin tarve vaatisi.

Tommy Aldergrim kiitti osanottajia tämänpäiväisestä osallistumisesta ja kehotti heitä ottamaan yhteyttä, jos heillä on kysyttävää.